

Raad

R/3018

Versterken van Representatie & Participatie

Er is sprake van een groeiende kloof tussen verschillende groepen in de maatschappij en een groeiende afstand tot de politiek. Deze polarisatie zet zich niet door in de gehele samenleving. Er bestaat ook een grote middengroep die zich niet kan vinden in de extreme tegenstellingen die het politieke debat beheersen.

Het ophalen van de stemmen uit het 'stille midden' om breed gedragen antwoorden te vinden op grote vraagstukken, zou kunnen bijdragen aan de legitimiteit van de SER. Deze legitimiteit wordt immers in belangrijke mate ontleend aan de betrokkenheid van een grote en brede groep relevante stakeholders.

Het is daarom van belang dat de verschillende relevante stakeholders en hun belangen worden vertegenwoordigd in de SER. Te denken valt aan ZZP'ers, natuur- en milieuorganisaties, jongeren en ouderen. De vraag is wat er voor nodig is om de relevante stakeholders te betrekken en betekenisvol te laten deelnemen.

Vraag tafel 3:

Als de SER nu en in de toekomst zijn legitimiteit wil behouden, wat (en wie) hebben wij daarvoor nodig? En, wat zou dit voor u als raadslid betekenen?

Naast de groepen uit de samenleving die worden vertegenwoordigd in de Raad, worden ook andere groepen in enige mate gehoord. Het SER jongerenplatform heeft met enquêtes en apps gewerkt om een representatieve groep buiten de achterbannen van sociale partners te raadplegen bij de totstandkoming van twee verkenningen. In commissies fungeren maatschappelijke organisaties soms als adviserende commissieleden..

In de adviestrajecten waar participatieactiviteiten zoals dialoogtafels en expertsessies plaatsvinden (zie bijlage 2 voor een overzicht) geven commissieleden aan dat de opbrengsten van deze activiteiten zeer waardevol en verrijkend zijn. De opbrengsten kunnen bijvoorbeeld zorgen voor een gezamenlijk vertrekpunt aan het begin van een traject, helpen bij het rangschikken van de problemen en/of het scherper stellen van de diagnose en/of aanbevelingen, zorgen voor een 'rijker' en menselijker verhaal op papier.

Omdat deze participatieactiviteiten vaak vrijblijvend zijn, is het lastig te benoemen welke inhoudelijke invloed deze hebben op het proces en eindresultaat. Het is daarom belangrijk na te denken over participatieactiviteiten die voor de SER geschikt zijn en over keuzes moeten worden gemaakt.

Er zijn veel verschillende vormen van participatie. Dialoogtafels en expertsessies zijn vrijblijvend en laagdrempelig. Er zijn ook andere vormen van participatie mogelijk die voor meer verdieping en verbinding zorgen, en tegelijkertijd ook verplichtingen met zich meebrengen. Denk hierbij aan het SER Jongerenplatform of zelfs een '*Derde Kamer*' (een permanent nationaal burgerberaad).

Om een bredere groep in de samenleving te betrekken bij onze werkzaamheden, moeten we bereid zijn verschillende soorten participatieactiviteiten structureel in te bedden.

Tabel 1 geeft een overzicht van enkele mogelijke participatieactiviteiten en de voor- en nadelen ervan.

Vraag tafel 4:

Hoe moet de SER de voor- en nadelen van deze verschillende participatievormen wegen? En, wat weegt voor u het zwaarst?

Tabel 1 Enkele mogelijke participatievormen

Participatievorm	Niveau van betrokkenheid	Waarvoor	Voordelen	Nadelen
Enquête	informereren	ontbrekende informatie ophalen	-het bereiken van een brede en representatieve groep -vrijblijvendheid: opdrachtgever hoeft zich niet te committeren aan de opbrengsten -vraagt weinig inzet van deelnemers	-kosten van uitvoering -eenmalig contact, geen uitwisseling -vrijblijvendheid: opdrachtgever hoeft zich niet te committeren aan opbrengsten -beperkte kennisopbouw
Expertsessie Dialogotafel	informereren	onderwerp verkennen	-geen of lage kosten -vrijblijvendheid: opdrachtgever hoeft zich niet te committeren aan de opbrengsten -eenmalig en snelle uitkomsten -vraagt weinig inzet	-niet representatief -lastig om deelnemers te vinden/bindend -vrijblijvendheid: opdrachtgever hoeft zich niet te committeren aan opbrengsten -beperkte kennisopbouw
Focusgroep	adviseren	mening van doelgroep(en) ophalen over een specifiek vraag, op verschillende momenten in het proces.	-biedt inzicht in doelgroep -ad hoc in te zetten waar nodig -gericht vragen stellen -deelnemers uit netwerk -snelle uitkomsten	-vraag enige tijdsinvestering -beperkt tot een kleine niet representatieve groep
Burgerpanel	adviseren	mening van een groep burgers (geen vertegenwoordigers) ophalen over een specifieke vraag. Op verschillende momenten in het proces mogelijk.	-biedt inzicht in doelgroep -ad hoc in te zetten waar nodig -gericht vragen stellen -snelle uitkomsten	-vraagt enige inzet van burgers -niet (altijd) representatief
Ad hoc burgerforum	adviseren	doorloopt een eigen proces, en adviseert (dringend) de Raad	-representatieve groep -ruimte om onderwerp uit te diepen -verplicht opdrachtgever te beargumenteren wat er met uitkomsten wordt gedaan	-verplicht opdrachtgever te beargumenteren wat er met uitkomsten wordt gedaan - vraagt veel inzet voor de uitvoering en deelnemers
Stakeholder forum (SER Jongeren Platform)	coproductie	doorloopt een eigen proces, in afstemming met de Raad. Vertegenwoordigers van jongerenorganisaties	-perspectief van bepaalde groep uit de samenleving op de agenda zetten -stelt gevestigde overtuigingen ter discussie -ruimte om onderwerp uit te diepen	-moeilijk afstemmen met moederorganisaties -verhoudingen met andere organisaties in de raad onduidelijk -geen representatieve groep
Zetel in de Raad	meebeslissen	onderdeel van proces, vertegenwoordiger	-stem aan tafel -net zo belangrijk als andere geledingen -vertegenwoordiging binnen bestaande processen	-er moet een element van vertegenwoordiging zijn -onduidelijkheid over verhouding tot andere geledingen -hoe te bepalen wie het wordt

Burgerberaad (<i>Derde Kamer</i>)	beslissen	eigen proces, biedt een eigen of gecombineerd advies aan, overheid is opdrachtgever	<ul style="list-style-type: none">- weerspiegeling van de samenleving- grondig deliberatief proces- breed gedragen uitkomsten- inhoudelijk sterke uitkomsten	<ul style="list-style-type: none">- geen controle over uitkomsten- vraagt veel inzet voor de uitvoering en deelnemers
--	-----------	---	---	--

Versterken van Representatie en Participatie

- ❖ Afstand tot de politiek en tussen groepen in de samenleving
- ❖ Verscherping politiek debat
- ❖ Grote sociaaleconomische vraagstukken
- ❖ Het 'stille midden'

- Adviesorgaan dat verschillende groepen in de maatschappij bij elkaar brengt, met als basis sociale partners
- Wil onderzoeken hoe brede welvaart te bevorderen is, om de grote sociaaleconomische vraagstukken van deze tijd het hoofd te bieden
- Toespitsen op het structureel ophalen van de stemmen uit het 'stille midden' om breed gedragen antwoorden te vinden
- Alle belangen die nodig zijn om de veranderingen teweeg te brengen meenemen

Vraag 1

- De SER ontleent zijn legitimiteit aan een groot draagvlak voor zijn werkzaamheden die ontstaat door de betrokkenheid van een grote en brede groep relevante stakeholders. Als de SER nu en in de toekomst zijn legitimiteit wil behouden, wat (en wie) hebben wij daarvoor nodig? En, wat zou dit voor u als raadslid betekenen?

- ❖ Naast de geledingen worden sommige andere groepen, stemmen en belangen, al vertegenwoordigd binnen de SER.
- ❖ Wisselende ervaringen tot nu toe met participatieactiviteiten maar een verrijking.
- ❖ Moeten afwegen welke participatieactiviteiten bij de SER passen en waarom: van dialoog tafels tot nationaal burgerberaad (zie tabel 1 voor een overzicht)

Vraag 2

- Om de betrokkenheid van een bredere groep in de samenleving op te nemen in onze werkzaamheden, moeten we bereid zijn verschillende soorten participatieactiviteiten structureel te in te bedden. Hoe moet de SER de voor- en nadelen van deze verschillende participatievormen wegen? En, wat weegt voor u het zwaarst?